

Kaupunki-maaseutu-luokitus

- tarkkaa tietoa alueista

Erityyppisten alueiden kehitystä on pitkään seurattu tilastoista, jotka perustuvat hallinnolliseen aluejakoon. Erityisesti kuntien koon kasvaessa saman kunnan alueella voi olla sekä kaupunkimaisia että maaseutumaisia alueita. Siksi alueista kaivataan tarkempaa tietoa. Uusi kaupunki-maaseutu-luokitus toimii 250 neliömetrin tilastoruutuihin laskettujen paikkatietojen avulla.

Uuden luokituksen tarve

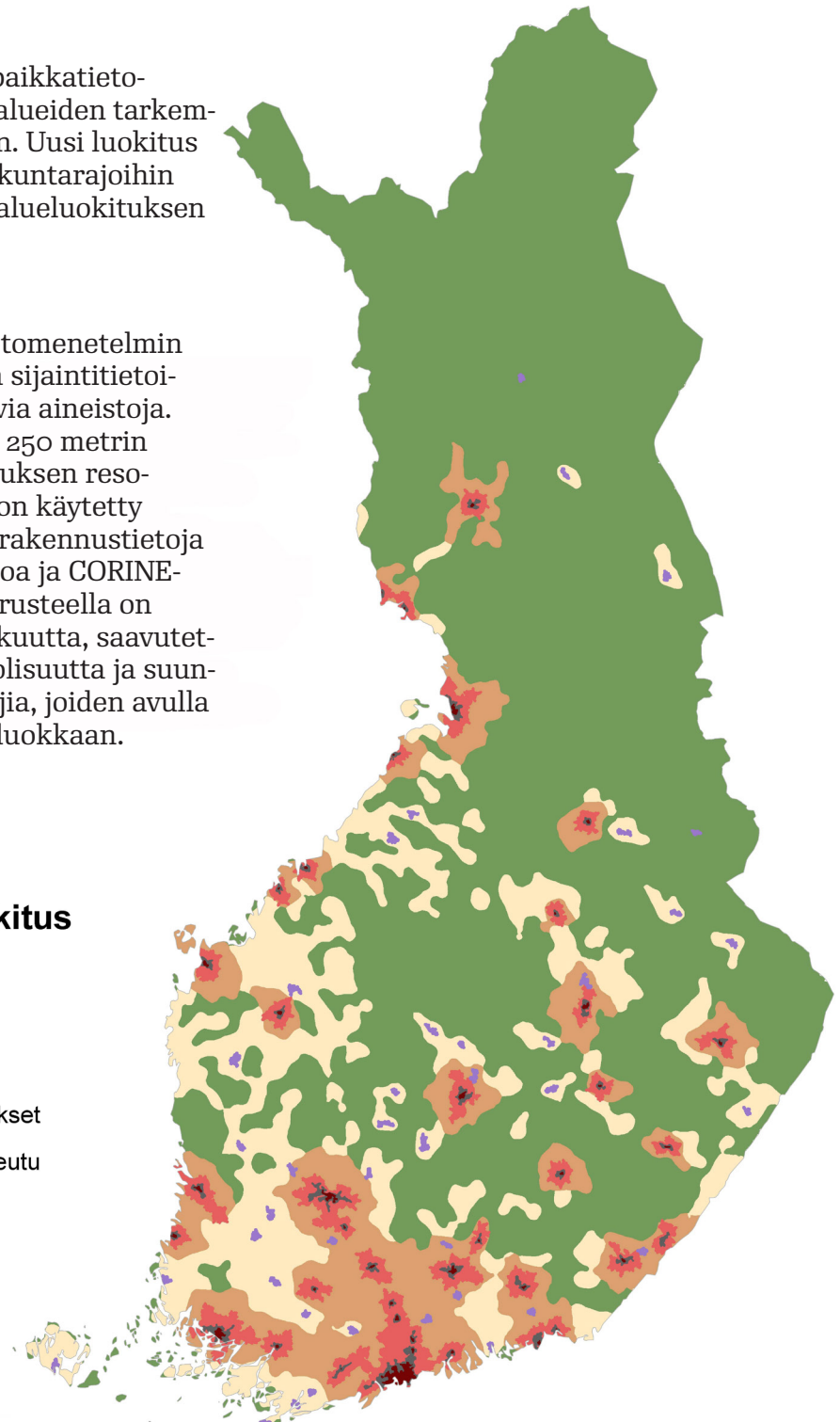
Kuntarajoista riippumattomien paikkatietoaineistojen käyttö mahdollistaa alueiden tarkemman tunnistamisen ja luokittelun. Uusi luokitus korvaa aiemmin käytössä olleet kuntarajoihin perustuvat kaupunki-maaseutu-alue-luokituksen ja maaseudun kolmijaon.

Luokituksen aineistot

Luokitus on toteutettu paikkatietomenetelmin käyttäen lähtötietona tarkkoihin sijaintitietoihin perustuvia koko maan kattavia aineistoja. Laskenta on tehty pääosin 250 x 250 metrin ruudukossa, joka on myös luokituksen resoluutio kartalla. Lähtöaineistona on käytetty väestö-, työvoima-, työmatka- ja rakennustietoja sekä DIGIROAD-tieverkkoaineistoa ja CORINE-maankäyttöaineistoa. Näiden perusteella on laskettu määrää, tiheyttä, tehokkuutta, saavutettavuutta, intensiteettiä, monipuolisuutta ja suuntauneisuutta kuvaavia muuttujia, joiden avulla alueet on luokiteltu seitsemään luokkaan.

Kaupunki-maaseutu-luokitus

- Sisempi kaupunkialue
- Ulompi kaupunkialue
- Kaupungin kehysalue
- Maaseudun paikalliskeskukset
- Kaupungin läheinen maaseutu
- Ydinmaaseutu
- Harvaan asuttu maaseutu

Seitsemän alueluokkaa

Tarkastelun pohjana on paikkatietoaineisto, jossa maa on jaettu 250 x 250 metrin ruudukkoon ja jokainen ruutu on luokiteltu johonkin seitsemästä kaupunki- ja maaseutualueluokasta.

Kaupunkialueet: Kaupunkiseutujen keskustaajamia ovat yli 15 000 asukkaan taajamat. Näihin rajataan ydinkaupunkialue, joka jakautuu ulompaan ja sisempään kaupunkialueeseen. Ydinkaupunkialueen ympärille rajataan kaupungin kehysalue.

1. Sisempi kaupunkialue

Kaupunkien tiivis yhtenäinen tehokkaasti rakennettu alue.

2. Ulompi kaupunkialue

Sisemmän kaupunkialueen reunasta yhtenäisesti jatkuvan taajamarakenteen reunalle ulottuva kaupunkimaisen tehokkuuden alue.

3. Kaupungin kehysalue

Kaupunkiin välittömästi kytkeytyvä osa kaupungin ja maaseudun välivyöhykkeestä.

Maaseutualueet: Maaseutualueet rajataan kaupunkien kehysalueiden ulkopuolelle. Kaupungin ja maaseudun raja ei kuitenkaan ole yksiselitteinen, joten luokitus huomioi joustavasti näiden välivyöhykkeen, jota voidaan tarkastella omana kokonaisuutena esimerkiksi yhdistämällä kaupunkien kehysalue ja kaupunkien läheinen maaseutu.

4. Maaseudun paikalliskeskukset

Suurempien kaupunkialueiden ulkopuolella sijaitsevat taajamakeskukset, pikkukaupungit ja isot kirkonkylät.

5. Kaupungin läheinen maaseutu

Maaseutumainen alue, joka on toiminnallisesti ja fyysisesti lähellä kaupunkialueita.

6. Ydinmaaseutu

Intensiivistä maankäyttöä ja/tai paikallistasolla elinkeinorakenteeltaan monipuolista suhteellisen tiiviisti asuttua maaseutua.

7. Harvaan asuttu maaseutu

Harvaan asuttua aluetta, jossa toiminnoiltaan monipuolisia keskittymiä ei ole tai ne ovat pieniä ja sijaitsevat etäällä toisistaan. Alueen maa-alueesta suurin osa on metsää.

Miten luokitusta voi käyttää?

Luokitus on vapaasti saatavissa paikkatietomuodossa verkkosivuilta. Sen voi ladata paikkatietoaineistona ja siihen liittyvänä kuntatasolle laskettuna tilastoaineistona. Muiden paikkatietoaineistojen sisältämä tieto voidaan sijainnin perusteella yhdistää kaupunki-maaseutu-luokituksen seitsemään luokkaan. Samoin tieto voidaan liittää ominaisuustiedoksi muihin paikkatietoaineistoihin.

Ensisijaisesti kaupunki-maaseutu-luokitus kuvaa alueiden välisiä eroja aluerakenteen tasolla. Luokitus ei kuvaa niinkään yksittäisen paikan ominaisuuksia vaan luonnehtii aluekokonaisuuksia. Alueluokkien rajat on yleistetty siten, että luokitus toimii parhaiten laajempien alueiden tarkasteluissa. Luokituksen avulla saadaan tietoa erityyppisten alueiden kehityksestä koko maan tasolla.

Paikkatietoperusteisen alueluokittelun ovat tehneet Suomen ympäristökeskus ja Oulun yliopiston maantieteen laitos yhteistyössä työ- ja elinkeinoministeriön, maa- ja metsätalousministeriön ja Tilastokeskuksen kanssa.

Lisätietoja: www.ymparisto.fi/kaupunkimaaseutuluokitus